

Forum Lingwistyczne

nr 4
2017

WYDAWNICTWO
UNIwersytetu Śląskiego
KATOWICE 2017

F Forum Lingwistyczne

nr 4
2017

STUDIA

ARCHIWALIA

POLEMIKI

VARIA

**Wydawca: Instytut Języka Polskiego im. Ireny Bajerowej
Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach**

Redakcja:

Redaktor naczelna – Magdalena Pastuch
Zastępca redaktor naczelnej – Mirosława Siuciak
Sekretarz naukowa – Katarzyna Sujkowska-Sobisz

Komitet Redakcyjny:

Aleksandra Janowska
Iwona Loewe
Karolina Lisczyk
Jacek Warchala

Redaktor językowy:

Ewa Ulitzka (język polski)

Redaktor językowy i tłumacz:

Ryszard Wylecioł (język angielski)

Redakcja naukowa numeru:

Iwona Loewe
Karolina Lisczyk

Recenzenci:

Lista wszystkich recenzentów jest publikowana raz w roku na stronie internetowej: <http://www.forumlingwistyczne.us.edu.pl/recenzenci>

Rada naukowa:

Nam-Shin Cho (Yonsei University, Seul)
Mario Enrietti (Università degli studi di Torino)
Jewgenija Karpilowska (Ukraińska Akademia Nauk, Kijów)
Stanisław Koziara (Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie)
Aleksander Łukaszaniec (Białoruska Akademia Nauk, Mińsk)
Ewa Malinowska (Uniwersytet Opolski)
Swietłana Mengel (Uniwersytet Marcina Lutra w Halle)
Galina Nieszczymienko (Rosyjska Akademia Nauk, Moskwa)
Radosław Pawelec (Uniwersytet Warszawski)
Ewa Sławek (Uniwersytet Śląski)
Jan Sokołowski (Uniwersytet Wrocławski)
Irena Stramljicz Breznik (Uniwersytet w Mariborze, Słowenia)
Ewa Teodorowicz-Hellman (Uniwersytet w Sztokholmie)
Piotr Wierzchoń (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)
Maria Wojtak (Uniwersytet im. Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie)

Redakcja:

Instytut Języka Polskiego im. Ireny Bajerowej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach
 pl. Sejmu Śląskiego 1, 40-032 Katowice
tel. +48 32 200 95 15, www.ijp.us.edu.pl
forumlingwistyczne@us.edu.pl, www.forumlingwistyczne.us.edu.pl

Wersją pierwotną (referencyjną) czasopisma jest wydanie papierowe.
W formie elektronicznej publikacja dostępna jest w zasobach
Central and Eastern European Online Library
(www.ceeol.com).

SPIS TREŚCI

STUDIA 1

Od Redakcji	11
Magdalena Ślawska Typologie gatunków medialnych – przegląd stanowisk	15
Kinga Zielińska O podpisach pod materiałami wizualnymi z perspektywy mediolingwistycznej – próba typologii na podstawie polsko- i niemieckojęzycznej prasy codziennej	31
Agnieszka Kula Redundancja jako kamuflaż (na podstawie medialnych wywiadów z politykami)	41
Grażyna Stachyra Komunikowanie emocji w nocnych rozmowach radiowych w świetle paradygmatu analizy konwersacyjnej	55
Mariusz Wszolek Reklama a <i>corporate identity</i> — rola reklamy w budowaniu wizerunku organizacji	67
Tomasz Nowak Która gramatyka jest realna psychologicznie? Wybrane modele lingwistyczne na tle wyników badań eksperymentalnych	79
Barbara Matuszczyk Analiza zmienności znaczeń wyrazu <i>kwiat</i>	95

ARCHIWALIA **2**

- Bożena Witosz** 107
Metatext in the Discourse of the Theory of Text, Stylistics and Pragmalinguistics

POLEMIKI **3**

- Andrzej Charciarek** 115
O języku Internetu. Wokół książki *Interaktion von Internet und Stilistik, Internet und Stil*. Herausgegeben: Branko Tošovič, Arno Wonisch (Graz 2016, 306 s.)
- Magdalena Pietrzak** 121
Śląskie antologie medialne. Głos po lekturze książek: *Język w internecie. Antologia* pod redakcją Małgorzaty Kity i Iwony Loewe (Katowice 2016, 242 s.) oraz *Język w telewizji. Antologia* pod redakcją Małgorzaty Kity i Iwony Loewe (Katowice 2016, 254 s.)
- Beata Grochala** 125
O języku sportu. Uwagi po lekturze książki *Język i sport* pod redakcją Anny Czapli i Mariusza Kopra (Lublin 2016, 237 s.)

4
VARIA

Marcin Maciołek	133
Sprawozdanie z ogólnopolskiej konferencji naukowej „Społeczność w języku – język w społeczności” (Katowice, 19 maja 2016)	
Małgorzata Grzonka, Aleksandra Weber	137
Sprawozdanie z konferencji naukowej „Zaburzenia płynności mowy – teoria i praktyka. Edycja II” (Katowice, 25–26 sierpnia 2016)	
Beata Duda	143
Sprawozdanie z konferencji naukowej „Wędrówka, podróż, migracja w języku i kulturze” (Wisła, 19–21 października 2016)	
Wioletta Wilczek	149
Sprawozdanie z konferencji naukowej z cyklu „Bogactwo polszczyzny w świetle jej historii” (Katowice, 9 listopada 2016)	
Noty o autorach	153

TABLE OF CONTENTS

STUDIES **1**

From the Editors	11
Magdalena Ślawska Typologies of Media Genres – An Overview of Opinions	15
Kinga Zielińska About the Captions under Visual Materials from a Media Linguistics Perspective – An Attempt of a Typology Based on Polish and German Daily Newspapers	31
Agnieszka Kula Redundancy as Camouflage (Based on Media Interviews with Politicians)	41
Grażyna Stachyra Communicating Emotions in Radio Night Time Talk Shows in the Paradigm of Conversational Analysis	55
Mariusz Wszolek Advertising <i>vs.</i> Corporate Identity. The Role of Advertising in the Corporate Identity Process	67
Tomasz Nowak Which Model of Grammar is Psychologically Real? Selected Models of Linguistic on the Background of Experimental Results	79
Barbara Matuszczyk Analysis of Semantic Changes on the Example of the Word <i>kwiat</i> [‘flower’]	95

ARCHIVAL
2

- Bożena Witosz** 107
Metatext in the Discourse of the Theory of Text, Stylistics and Pragmalinguistics

POLEMICS
3

- Andrzej Charciarek** 115
On the Internet Language. Around the Book *Interaktion von Internet und Stilistik, Internet und Stil*, Herausgegeben: Branko Tošovič, Arno Wonisch (Graz 2016, 306 pp.)

- Magdalena Pietrzak** 121
Silesian Media-Studies Antologies. A Voice after Reading Books *Język w internecie. Antologia*, edited by Małgorzata Kita, Iwona Loewe (Katowice 2016, 242 pp.) and *Język w telewizji. Antologia* edited by Małgorzata Kita and Iwona Loewe (Katowice 2016, 254 pp.)

- Beata Grochala** 125
On the Language of Sports. Some Remarks after Reading *Język i sport* edited by Anna Czapla and Mariusz Koper (Lublin 2016, 237 pp.)

4 VARIA

Marcin Maciołek	133
A Report from a Poland-Wide Academic Conference Entitled “Community in Language – Language in Community” (Katowice, 19th of May 2016)	
Małgorzata Grzonka, Aleksandra Weber	137
A Report from an Academic Conference Entitled “Fluency of Speech Disorders – Theory and Practice. Second Edition” (Katowice, 25th–26th of August 2016)	
Beata Duda	143
A Report from an Academic Conference Entitled “A Tour, Journey, Migration in Language and Culture” (Wisła, 19th–21st of October 2016)	
Wioletta Wilczek	149
A Report from a Cyclical Academic Conference Entitled “The Richness of Polish Language in the Light of Its History” (Katowice, 9th of November 2016)	
Notes on Contributors	153

Od Redakcji

Z wielką przyjemnością oddajemy do Państwa rąk czwarty numer „Forum Lingwistycznego”. Jego różnorodność przejawia się zarówno w podejmowanej przez autorów tematyce, jak i stosowanych przez nich metodach badawczych. Dość wspomnieć, że analizom materiałowym towarzyszą rozważania metalingwistyczne, refleksjom synchronicznym – dociekania diachroniczne, a prezentacji wyników aktualnie prowadzonych badań – polemiczne prezentacje nowości wydawniczych oraz relacje z wydarzeń skupiających szeroko pojęte środowisko językoznawcze. Owa wielość perspektyw stanowi odbicie nie tylko predylekcji naukowych autorów, lecz także zróżnicowania szkół badawczych, z których się wywodzą lub które reprezentują. Teksty do przedkładanego numeru przygotowali bowiem lingwiści z licznych ośrodków uniwersyteckich: Katowic, Lublina, Łodzi, Poznania, Warszawy i Wrocławia.

Dział *Studia* otwiera artykuł Magdaleny Ślawnickiej *Typologie gatunków medialnych – przegląd stanowisk*, w którym badaczka przybliża rozumienie przywołanego w tytule terminu *gatunki medialne* oraz systematyzuje wiedzę na temat mnogości ich podziałów dostępnych w literaturze przedmiotu. Lektura tego tekstu stanowi doskonały punkt wyjścia do kolejnych artykułów, których autorzy prezentują analizy oparte na przykładach wyekscerpowanych z mediów. Kinga Zielińska w opracowaniu *O podpisach pod materiałami wizualnymi z perspektywy mediolingwistycznej – próba typologii na podstawie polsko- i niemieckojęzycznej prasy codziennej* zwraca uwagę na materiał dotychczas niemal całkowicie pomijany przez badaczy – podpisy pod zdjęciami zamieszczonymi w gazetach. Autorka omawia je i dokonuje ich porządkującej analizy. Agnieszka Kula z kolei przedmiotem swego zainteresowania czyni wywiady z politykami, zauważając, że jest to sytuacja komunikacyjna, w której interlokutorzy uważają się za przeciwników. Są to zatem idealne warunki do funkcjonowania nazwanego w tytule artykułu mechanizmu: *Redundancja jako kamuflaż (na podstawie medialnych wywiadów z politykami)*. Rozmowa w mediach interesuje także autorkę następnego tekstu, Grażynę Stachyrę, która w publikacji *Komunikowanie emocji w nocnych rozmowach radiowych w świetle paradygmatu analizy konwersacyjnej* szczegółowo analizuje sposoby ujawniania emocji interlokutorów na poziomie prozodyjnym. W kręgu zagadnień związanych z komunikacją pozostaje również Mariusz Wszolek. Badacz w tekście *Reklama a „corporate identity” – rola reklamy w budowaniu wizerunku organizacji* opisuje genezę i sposób rozumienia pojęcia *corporate identity* w odniesieniu do otoczenia komunikacyjnego organizacji, ze szczególnym uwzględnieniem procesu reklamy.

Dwa ostatnie artykuły zamieszczone w dziale *Studia* kierują uwagę czytelnika w nieco inne obszary lingwistyki. Tomasz Nowak w tekście *Która gramatyka jest realna psychologicznie? Wybrane modele lingwistyczne na tle wyników badań eksperymentalnych* szuka odpowiedzi na postawione w tytule pytanie, podejmując zagadnienia związane z hipotezami gramatycznymi: gramatyki struktur frazowych i gramatyki dependencyjnej. Swoje

rozważania podpira przeprowadzonymi eksperymentami psycholingwistycznymi. Barbara Matuszczyk zaś, w artykule *Analiza zmienności znaczeń wyrazu „kwiat”*, zaprasza do podróży w sferę historii języka, przyglądając się zmianom semantycznym w polszczyźnie.

W dziale *Archiwalia* przypominamy tekst Bożeny Witosz *Metatext in the Discourse of the Theory of Text, Stylistics, and Pragmalinguistics* (tytuł oryginału: *Metatekst – w opisie teoritextowym, stylistycznym i pragmalingwistycznym*). Artykuł ten scala ogląd zjawiska z różnorodnych perspektyw, a podjęta w nim problematyka pozostaje aktualna również dziś.

W części *Polemiki* prezentujemy trzy teksty. Ich autorzy inicjują dyskusję z różnymi publikacjami, które jednak łączy wspólny mianownik – świat mediów. Andrzej Charciarek udostępnia swoją polemikę z monografią pokonferencyjną (*Interaktion von Internet und Stilistik, Internet und Stil*), która powstała po posiedzeniu Komisji Stylistyki Międzynarodowego Komitetu Słowistów w Grazu w 2016 roku. Jako że teksty tam pomieszczone zostały napisane w kilku językach, krytyk prezentuje je pod postacią skrótowych omówień wraz z bogatym wartościującym komentarzem. Podobnie czynią pozostałe autorki, Beata Grochala i Magdalena Pietrzak, polemizując kolejno z publikacjami na temat sportu (*Język i sport*) oraz antologii tekstów z zakresu internetu i telewizji (*Język w internecie. Antologia i Język w telewizji. Antologia*).

Dział *Varia* ilustruje językoznawczą aktywność ośrodka katowickiego. Instytut Języka Polskiego im. Ireny Bajerowej w 2016 roku był gospodarzem wielu spotkań naukowych, także cyklicznych. Marcin Maciołek w swoim sprawozdaniu opisuje tematykę konferencji „Społeczność w języku – język w społeczności” (organizowaną co dwa lata, każdorazowo skoncentrowaną wokół innego zagadnienia). Małgorzata Grzonka i Aleksandra Weber relacjonują przebieg drugiej edycji konferencji „Zaburzenia płynności mowy – teoria i praktyka”, wraz z dokładnym opisem wydarzeń towarzyszących. W tekście Beaty Dudy z kolei czytelnicy znajdą informacje na temat konferencji „Wędrówka, podróż, migracja w języku i kulturze” – wyjątkowej ze względu na tematykę i miejsce obrad. Wioletta Wilczek sprawozdaje siódme już spotkanie młodych badaczy, organizowane każdorazowo pod nazwą „Bogactwo polszczyzny w świetle jej historii”. Podczas wszystkich opisanych wydarzeń gościliśmy referentów z wielu ośrodków akademickich z kraju i ze świata, zarówno utytułowanych, jak i stawiających pierwsze naukowe kroki. Radują nas te liczne spotkania i chcemy się nimi pochwalić, sądzimy bowiem, że ich liczba oraz obecność tylu znakomitych prelegentów są wyrazem naszej gościnności. I w tym życzliwym tonie zapraszamy Państwa do lektury oraz publikacji na łamach kolejnych numerów „Forum Lingwistycznego”.

Karolina Lisczyk, Iwona Loewe

Redaktor tekstów w języku polskim

Barbara Konopka

Redaktor tekstów w języku angielskim

Krystian Wojcieszuk

Korektor

Anna Sońta

Redaktor techniczny

Małgorzata Pleśniar

Opracowanie graficzne, projekt okładki

AiR Anna Osadnik i Ryszard Stotko

Łamanie

Edward Wilk

Copyright © 2017 by

Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego

Wszelkie prawa zastrzeżone

ISSN 2449-9587

(wersja drukowana)

ISSN 2450-2758

(wersja elektroniczna)

Wydawca

Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego

ul. Bankowa 12B, 40-007 Katowice

www.wydawnictwo.us.edu.pl

e-mail: wydawus@us.edu.pl

Wydanie 1. Nakład: 80 + 35. Ark. druk. 9,75. Ark. wyd. 12,5.

Papier Sora Matt Plus, 90 g   Cena 20 zł (+ VAT)

Druk i oprawa

„TOTEM.COM.PL Sp. z o.o.” Sp.K.

ul. Jacewska 89, 88-100 Inowrocław

Więcej o książce

Cena 20 zł (+ VAT)

ISSN 2450-2758

75

